

Kakšen rezultat pa bi se šele pokazal, ko bi se štelo ljudi po materinem in ne po občevalnem jeziku ter ko bi se pri tem sploh postopalo — nepristransko. To nam pač najbolje dokazuje uspeh štetja na Nižje-avstrijskem, kjer se sicer ni štelo nepristransko, toda kjer bivajo politično zavedni in odločni Čehi. Dočim so našli l. 1890. v tej deželi samo 94.000 Čehov, izkazati so jih morali lani že 135.000, to je, celih 8 % vsega prebivalstva. V istini pa je samo na Dunaju skoraj še jedenkrat toliko Čehov.

Ako tedaj Nemci nazadujejo že na papirju, kako šele v istini. Dom.

Politični pregled.

Notranji položaj je še vedno takisto nejasen, kakor je vse te mesece, kar je stopilo v ospredje nagodbno vprašanje. Ta teden je bil ogrski ministrski predsednik Szell na Dunaju in imel dolge konference z ministrskim predsednikom Körberjem zastran nagodbe. Če so imela ta nova pogajanja kaj več uspeha, kakor ona, ki so se zadnjič vršila v Budimpešti, to seveda še ni gotovo.

Državni zbor. — Vlada se je na vse načine trudila, da še v tekoči državnozborni kampanji reši zakonski načrt o davku na vožne listke. Vsled čeških groženj z obstrukcijo je vlada obljubila, ako se ta davek dovoli, da zviša plače diurnistom dne 1. avgusta, dne 1. julija pa odpove zakupne pogodbe, ki jih ima glede mitnic. Državnozbornsko zasedanje se konča še ta teden.

Delegacijsko zasedanje je bilo v ponedeljek končano. Razprave o proračunu vojnega ministrstva so pokazale, kako preklaverna institucija so delegacije. Odločevali so člani gospodske zbornice in pa veleposestniki. Ti so preglasovali ljudske zastopnike, zastopnike davkoplačevalcev in dovolili vse, kar je vlada hotela, tudi ogromne svote za nove kanone.

Nemčija. — V nemškem državnem zboru so bile zadnje dni jako ostre debate o poljskem vprašanju v Nemčiji. Te debate so pokazale, da hoče Nemčija proti Poljakom voditi brezobzirno uničevalno vojno. Ali vse izbruhe strasti v državnem zboru je prekosil cesar Viljem sam s svojim govorom v Marienburgu, v katerem je pozivljaj nemški narod, naj Poljake zatre. Ta govor je obudil silno senzacijo in sodi se, da je dokaz, da se je razmerje mej Nemčijo in Avstrijo znatno ohladilo, češ, sicer bi cesar Viljem ne bil osebno na tak način provociral vsega poljskega naroda.

Francija je končno dobila novo ministrstvo. Na čelu mu stoji senator Combes. Novo ministrstvo bo delalo republikansko in protiklerikalno politiko, a bržčas se ne bo dolgo držalo, ker je finančni minister Rouvier nasprotnik časa primerni uvedbi progresivni dohodarini, socialisti pa zahtevajo tako premembo davnega sistema.

Vojna v južni Afriki. — Buri so že začeli izročati angleškemu oblastvom orožje in tudi so burski voditelji večinoma že prisegli zvestobo angleškemu kralju. Samo Krüger in Leyds nečeta te prisege storiti. Angleška se je svojemu vojskovodju lordu Kitchenerju izkazala res hvaležno. Kralj mu je podelil visoko plemstvo, parlament pa mu je daroval 1.200.000 kron. Tudi vojaštvo dobi lepo nagrado. Parlament je dovolil, da se izplača vsakemu angleškemu vojaku, ki je bil v južni Afriki v vojni, 120 kron.

Obrtnija.

Finančna uprava.

I.

Z zadnjim dnem maja je izšla finančna postava, ki nam pove, koliko se rabi pri nas v Avstriji na leto denarja za posamezne oddelke uprave in koliko ti posamezni oddelki prineso. Natančneje se s postavo in posameznimi točkami ne moremo baviti, pač pa hočemo navesti nekaj zanimivih števil s primernimi opazkami.

Državne potrebščine za tekoče leto je 1.689.116.863 kron, to je torej nad poldrugo milijardo, proračunjenih prejemkov je 1.690.182.264 kron, torej za 1.065.401 K več kakor potrebe. Ta znesek bi torej imel ostati koncem leta v državni blagajni. No, pa se bo že našla potreba, ki bo še ta znesek zahtevala.

Za cesarski dvor se rabi 9.300.000 kron, za cesarjevo kabinetno pisarno pa 179.338 kron. Seveda to ne prinese v državno blagajno nikakih dohodkov, pač pa moramo pomisliti, koliko denarja pride s cesarskega dvora naravnost med ljudstvo.

Državni zbor potrebuje 2.688.569 kron, prejemkov pa je samo 9836 kron. Če bi bili naši Nemci bolj pravični, da bi se v državnem zboru lahko mirno in pridno delalo, bi bila lahko številka izdatkov za državni zbor mnogo manjša.

Za državno sodišče je potreba 49.724 kron.

Ministrski svet in upravno sodišče staneta na leto 3.089.629 kron ter pokrijeta svojo potrebščino z 1.696.100 kron prejemkov, in sicer prinesejo oficijelni časopisi 1.407.700 kron, korespondenčna pisarna pa 288.400 kron. Sicer znesek, ki pride od oficijelnih časopisov, ni čisti preostanek, kajti za časopise se izda 1.405.800 kron, čistega prebitka je torej le 1900 kron.

Velikanska je svota, katero mora Avstrija prispevati k skupnim potrebščinam z Ogrsko, namreč nič manj kot 263.479.377 kron. Za 100 milijonov bi bil lahko ta znesek nižji, če bi se skupni prispevki pravično razdelili, tako, da bi plačali mi polovico, Ogrji pa drugo polovico.

Minister notranjih stvari dobi za svoje uradne potrebščine 68.033.678 kron, kateri denar je po svoji večini zelo neploden in ne prinese skoro nikake dobrote za ljudstvo, izvzemši državno policijo.

Za domobranstvo t. j. za domobrantsko vojaštvo, za žandarmerijo in za upravo črne vojske se izda 60.823.851 kron, kateri znesek bi ministrstvu drage volje dali na razpolago, če bi se z vojaki v obče lepše ravnalo in če bi se naše narodne pravice pri vojaštvu bolj upoštevale.

Malenkosten je znesek, ki odpade na šolske in cerkvene potrebe, posebno če se primerja, koliko se

izda za kanone, koliko se vrže proč pri železnicah, zlasti pa, če se pomisli, koliko izdajo druge države za šole. Pri nas se rabi za to 79,008.269 kron. Pokritja prinese ta oddelek 14,447.716 kron.

Kmetijstvo.

Strupena rosa in sredstva proti njej.

(Konec.)

Najprimernejši čas za prvo škropljenje je navadno tedaj, kadar so poganjki (mladike) do 50 centimetrov visoko zrastle. Po različnosti podnebja dežel in krajev je različen tudi čas prvega nastopanja peronospore. Vinogradniki naj bi se zatoraj ravnali v vsakem vinskem okolišču po dotičnih izkušnjah. Prvo škropljenje naj se vrši tako, da se dobro oškropi listje in grozdni zarod.

Med prvim in drugim škropljenjem ne sme preteči preveč časa; drugo škropljenje naj bi se vršilo toraj kake 3 tedne po prvem. Ker je v tem času grozdje navadno že odcvelo, mora se pri drugem škropljenju tudi grozdiče dobro oškropiti.

Mnogi čakajo z drugim škropljenjem dokler trta cvete. To jim more povzročiti veliko škodo, posebno v letu, v katerem grozdno cvetenje vsled deževnega vremena dalje časa traja. Skušnje uče, da se sme brez škode škropiti tudi med cvetom, med tem ko prepozno izvršeno drugo škropljenje more imeti resne nasledke. Posebno v deževnem, toplém vremenu naj se drugo škropljenje ne zavlačuje!

V tretje naj se škropi kake 4 tedne po drugem škropljenju.

Pri škropljenju proti peronospori je glavna reč, da se prvo in drugo škropljenje pravočasno izvrši. Ako je to oboje škropljenje zanemarjeno, poznejša škropljenja zamude več ne popravijo!

Nebrižnost ali neskrbnost v tem oziru mora se drago plačati, ker vsled odpadanja neškropljenega listja ne trpi škode samo letošnji vinski pridelek, — temveč tudi trs sam vsled nepopolne zrelosti lesa v prihodnji zimi lahko pozebe. Razvun tega je neškropljen trs zelo občutljiv tudi za druge bolezni, posebno pa za koreninsko gnilobo (trtni koreninoses), ter njega rast v prihodnjem letu navadno zaostaja; zanemarjanje škropljenja krati tudi pridelek drugega leta.

Prvo troje škropljenje je neobhodno potrebno. Če pa peronospora zelo močno nastopa, zatem v vlažnotoplem poletju z mnogimi nevihtami, ter ako imamo opraviti z trsnimi vrstami, ki so glede peronospore posebno občutljive, kakor na pr. veltlinec, zastavica (rjavina) itd. mora se tudi po štirikrat, ali celo petkrat škropiti.

Slaba rast vinogradov in slaba rodovitnost celih vinskih okolišev, katere opazujemo zadnja leta, sta največ nasledka nezadostnega pokončevanja peronospore v prejšnjih letih.

Za škropljenje proti peronospori rabimo bakrenopaperno zmes. Izmed vseh sredstev, katera so se v zadnjem času priporočala proti temu škodljivcu, ne stori nobeno boljšega učinka, kakor imenovano. — Mnenja glede sestave te zmesi so različna; nekateri jemljejo več, drugi manj bakrenega vitrijola (modre galice). Izkušnje zadnjih let pa dajo sklepati, da množina bakrene soli v zmesi ni tako merodajna kakor to, da se zgodaj, tedaj pravočasno škropi; zadostno je, ako se vzame na 100 litrov vode $1\frac{1}{2}$ do 2 kilograma modre galice (bakrenega vitrijola) in 2 do $2\frac{1}{2}$ kilograma ugašenega, mehkega apna. Tudi zmesi, ki so pripravljene z 1 kilogramom galice na 100 litrov vode in z zadostno množino apna, so se v nekaterih krajih, posebno za drugo in tretje škropljenje, dobro obnesle. Zmesi z večjo množino galice, kakor navedeno, tudi nimajo boljšega učinka, ker se v dežnih in rosnih kapljicah nahajajo vendar le male množine bakra, ki pa zadostujejo za pokončevanje peronospornih kalij ali cim. Ako se doda bakreni raztoplini preveč apna, postane zmes manj raztopljiva. Nekateri, ki so v prejšnjih letih prepozno začeli škropiti ter so svoje vinograde s tem zelo oškodili, menijo to zamudo popraviti na tak način, da rabijo sedaj za škropljenje močnejše zmesi, kar pa nič ne hasne.

Cene bakrenega vitrijola postajajo vedno višje; priporoča se torej iz tega vzroka, da naj se za škropljenje ne jemlje več galice, kakor je za uspešno pokončevanje peronospore neobhodno potrebno. Več te snovi, kakor povedano, ni treba jemati. Opazovalo se je tudi, da se škropivo od močnejših zmesi listja slabeje drži.

Da se zagotovimo, da tekočina ni premočna, da bi listje oškodila — ožgala — rabimo rudeč lakmusov papir, katerega je dobiti za malo vinarjev ali helarjev v vsaki lekarni ali apoteki. Majhen, ozek košček tega papirja za to poskušnjo zadostuje; ko je škropivo (raztopnina bakrene galice in apna) zmešano, potopi se tak košček v tekočino: ako je škropivo dobro pripravljeno, postane rudeč lakmusov papir moder; če pa papir ostane rudeč, moramo škropivu dodati še apna, ker je v tem slučaju tekočina še kislá in bi kot taka listje oškodila. To sredstvo ali pripomoček je tako ceno, priprosto in zanesljivo, da se ga gotovo vsakdo lahko poslužuje.

Priporočuje se, naj društva, občine, okraji itd., ki modro galico v svrhu razdelitve svojim udom v večji meri kupujejo, vsebino bakra v galici pri prodajalcih zajamčijo ali zagotovijo. Kupovalci naj bi tudi trgovce napotili, da dajo modro galico v tem oziru preiskati; s tem bi se malovredni, z železnim